



## 5. АВТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ПРОЕКТИ



**Наталія Євгенівна Адаменко,**  
відмінник освіти України,  
спеціаліст вищої категорії,  
«учитель-методист» початкових класів  
ЗНЗ І–ІІІ ступенів № 36 ім. С. П. Корольова  
Голосіївської районної державної адміністрації,  
м. Київ, Україна

УДК 37.013.42[005.336.2]

### ПРЕДМЕТНІ ТУРНІРИ ТА ОЛІМПІАДИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (конкурс поетів)

Шкільні олімпіади ввійшли у наше життя не так давно, але одразу стали досить популярними. І це не дивно, оскільки учитель отримує унікальну можливість перевірити знання та вміння учнів, а також результативність власної професійної діяльності. Саме тому весь навчальний рік кожний учень наполегливо готується до випробувань різного рівня.

Варто звернути увагу, що початкова школа знаходиться трохи осторонь цієї проблеми. Так, у нас з'явився Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика і Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру». Однак дитині для того, щоб гідно виступити на конкурсах такого рівня, необхідно навчитися елементарному: правильно відповідати на запитання, заповнювати бланки, встигати виконувати запропоновані завдання, не соромитися публічних виступів тощо. Однак і це не головне, оскільки найважче – **навчитись брати участь** в інтелектуальних змаганнях, **вигравати і програвати**, робити висновки і у жодному разі не здаватися, а **йти вперед**, врахувавши власні помилки. І тоді перемога здається ще солодшою, навчальна діяльність стає не просто процесом «ходіння до школи», а життєвою необхідністю.

Як цю проблему розв'язуємо ми у ЗНЗ І–ІІІ ступенів № 36 ім. С. П. Корольова міста Києва? Починаючи з 2-го класу впродовж навчального року було складено і проведено предметні турніри та олімпіади з усіх предметів, що викладаються у початковій школі (із залученням вчителів-предметників). Це не можна робити стихійно, оскільки все повинно бути чітко сплановано і повідомлено учням. Наприклад, у класі заздалегідь може з'явитися наступне оголошення.

#### **УВАГА! УВАГА! УВАГА!**

*Усі діти, які хочуть перевірити свої знання та вміння з навчальних дисциплін, а також позмагатися один з одним, можуть взяти участь в предметних турнірах та олімпіадах, що будуть проведені в нашому класі!*

**Українська мова** (дата) – перший тур (знання навчального матеріалу)  
(дата) – другий тур (мовні ігри та вправи)  
(дата) – третій тур (творчі завдання)

**Конкурс читців «Зимова круговерть» (українською) –**  
(дата)

**Чтение (рус.)** (дата) – первый тур (литературная викторина)  
(дата) – второй тур (творческие задания)

**Русский язык** (дата) – первый тур (знание учебного материала)  
(дата) – второй тур (языковые игры и упражнения)  
(дата) – третий тур (творческие задания)

**Конкурс читців «Мама – главное слово» (російською) –**  
(дата)

**Математика** (дата) – перший тур (завдання з родзинкою)



(дата) – другий тур (практичні завдання)  
(дата) – третій тур (логічні завдання)

**Я і Україна** (дата) – перший тур (знання про навколишній світ)  
(дата) – другий тур (знання про Україну)

**Технологія навчання** (дата) – перший тур (комбіновані завдання)  
(дата) – другий тур (комбіновані завдання)

Усі учасники будуть відзначені  
заохочувальними балами з навчальних предметів,  
а переможці – грамотами і призами.

На що вплине проведення таких заходів?

По-перше, це можливість для кожної дитини «приміряти» інформацію на себе, оцінити себе і власні можливості.

По-друге, дитина має змогу чітко заздалегідь розпланувати власні позашкільні заняття, щоб не вийшло накладок.

По-третє (найголовніше!), діти стануть проявляти набагато більше уваги та інтересу до навчання: почнуться розпитування, пошуки цікавої літератури, обмін враженнями, групування за інтересами тощо.

Якщо учитель хоче краще вивчити своїх учнів, то ми рекомендуємо йому провести моніторинг цього процесу: участь дітей у турнірах (які учні з якого навчального предмета змагалися), переможці та призери, перехід від одного туру до іншого, кількість набраних балів. Учителю необхідно бути готовим до перших невдач, сліз та образ конкурсантів. Тому паралельно здійснюється діяльність з психологічної підтримки особистості кожного учня.

Дітей обов'язково необхідно нагороджувати грамотами, де стояв би підпис не лише директора, а й вчителя-предметника. Добре, якщо на батьківських зборах дорослі домовляться, що призи за перемогу будуть не банальними ручками і блокнотами, а дитячими енциклопедіями (математика, мова), книгами творів класиків літератури (читання), наборами для ручної праці (трудова навчання), картинами (Я і Україна). Ці призи стануть корисними і пам'ятними для дітей на довгі роки.

Такі перші класні змагання допомагають учням набутти важливий досвід поводження у запропонованій ситуації, наділяють дитину духом боротьби, стимулюють її пізнавальні інтереси, заохочують до самовдосконалення, стають першою сходинкою до життєвих олімпіад.

Пропонуємо вашій увазі завдання класних предметних турнірів і олімпіад для учнів 2–3 класів (кожен учитель обере завдання, знаючи можливості свого класу). Під час підготовки поданих нижче завдань ми користувалися матеріалами посібників видавничої групи

«Основа» (м. Харків), періодичних видань «Початкова школа», «Початкове навчання та виховання» та власними ідеями та знахідками.

## КОНКУРС ЮНИХ ПОЕТІВ

### 1-й КЛАС

Прізвище, ім'я учня (учениці) \_\_\_\_\_

1. ВИБЕРИ ТІ ПАРИ СЛІВ, ЩО РИМУЮТЬСЯ.  
ПОЗНАЧ ЇХ ГАЛОЧКОЮ:

вода – руда	коса – роса
вода – сироп	мама – піжама
робота – болото	мамо – тато
лисичка – сестричка	лінь – кінь
зірка – м'яч	кінь – лоша

2. ДОБЕРИ РИМОВАНІ СЛОВА ДО СКЛАДІВ:

Лю-лю-лю – дуже друзів я \_\_\_\_\_ .  
Ка-ка-ка – дай напитись \_\_\_\_\_ .  
Бе-бе-бе – беру в друзі я \_\_\_\_\_ .  
Ру-ру-ру – починай веселу \_\_\_\_\_ .  
Лі-лі-лі – білка живе у \_\_\_\_\_ .  
Ох-ох-ох – добре гратись нам \_\_\_\_\_ .

3. ВСТАВ ПРОПУЩЕНІ СЛОВА У ВІРШ  
М. СИНГАЇВСЬКОГО. СЛОВА ШУКАЙ У ДОВІДЦІ  
(після віршика):

Наче з поля чи з лугівки,  
У розквіті літа  
Чую голос \_\_\_\_\_  
З чебреців чи \_\_\_\_\_ .  
То говорить поле хлібне,  
Луг, трава шовкова...  
Найдзвінкіше слово \_\_\_\_\_ ,  
Найрідніша \_\_\_\_\_ .

ДОВІДКА: жита, рідне, перепілки, мова.

4. ЗАМІНИ В СЛОВАХ ОДНУ БУКВУ ТАК, ЩОБ  
ВИЙШЛО НОВЕ СЛОВО:

жар –	жити –
білка –	суп –

## КОНКУРС ЮНИХ ПОЕТІВ

### 2-й КЛАС

Прізвище, ім'я учня (учениці) \_\_\_\_\_

1. ДОБЕРИ РИМОВАНІ ПАРИ ДО ПОДАНИХ  
СЛІВ:

Книжка – \_\_\_\_\_ .  
Сонце – \_\_\_\_\_ .  
Колосок – \_\_\_\_\_ .

2. ВІДГАДАЙ І ВПИШИ ПРОПУЩЕНІ СЛОВА.  
НЕ ЗАБУВАЙ ПРО РИМИ:

Серед лугу, наче діти,  
Розцвіли весняні \_\_\_\_\_ .  
З-під снігу, де джерельце ніжне,



Пробивсь до сонечка \_\_\_\_\_ .  
 Горить, пала на сонці цвіт.  
 Тому і зветься \_\_\_\_\_ .  
 На пагорбі, де рідний ліс,  
 Цвіте-красується \_\_\_\_\_ .  
 А край долинки, де затінок,  
 Повивсь хрещатенький \_\_\_\_\_ .  
 Ось на галявині Наталка  
 Побачила малу – \_\_\_\_\_ .  
 Одяг червоний він жупан –  
 Стоїть, пишається – \_\_\_\_\_ .

**3. ДОПИШИ ПОТРІБНІ СЛОВА, ЩОБ ВИЙШЛА  
 ВІРШОВАНА СТРОФА:**

Пригріва весняне сонце,  
 У рівчаках біжать струмки.  
 \_\_\_\_\_ віконце,  
 \_\_\_\_\_ ластівки.

**4. НАПИШИ ПО ТРИ СЛОВА:**

Дзвінких: \_\_\_\_\_  
 Сумних: \_\_\_\_\_

**КОНКУРС ЮНИХ ПОЕТІВ  
 3-й КЛАС**

*Прізвище, ім'я учня (учениці)* \_\_\_\_\_

**1. ДОПОВНИ РЯДКИ СЛОВАМИ, ЩОБ ВИЙ-  
 ШОВ ВІРШИК:**

Ко-ко-ко, ко-ко-ко – \_\_\_\_\_  
 Да-да-да, да-да-да – \_\_\_\_\_  
 Лю-лю-лю, лю-лю-лю – \_\_\_\_\_

**2. ВСТАВ ПРОПУЩЕНІ СЛОВА. ПАМ'ЯТАЙ  
 ПРО РИМУ:**

Вересніє верес синій,  
 \_\_\_\_\_ осінні.  
 У кошик урожай складає,  
 \_\_\_\_\_ подбає.  
 Жовтень жовтим одягнувсь,  
 \_\_\_\_\_ взувсь.  
 Він пташок у гурт збирає,  
 \_\_\_\_\_ застеляє.  
 Падолист чи листопад  
 \_\_\_\_\_ сад.  
 А калина скине листя  
 \_\_\_\_\_ в намисто.

**3. З ОКРЕМИХ РЯДКІВ СКЛАДИ СТРОФУ.  
 ЗАПИШИ:**

Тут звучить Україна \_\_\_\_\_  
 Сяє зірка солов'їна \_\_\_\_\_  
 Лине пісня лиш рідна мова \_\_\_\_\_  
 Все, що зветься вечорова \_\_\_\_\_

**4. НАПИШИ АКРОВІРШ ПРО МАМУ:**

М \_\_\_\_\_  
 А \_\_\_\_\_  
 М \_\_\_\_\_  
 А \_\_\_\_\_

**КОНКУРС ЮНИХ ПОЕТІВ  
 4-й КЛАС**

*Прізвище, ім'я учня (учениці)* \_\_\_\_\_

**1. ДОБЕРИ РИМОВАНІ ПАРИ ДО ПОДАНИХ  
 СЛІВ:**

Пишно – \_\_\_\_\_  
 Шепоче – \_\_\_\_\_  
 Ллється – \_\_\_\_\_

**2. ВСТАВ ПРОПУЩЕНІ СЛОВА. ПАМ'ЯТАЙ  
 ПРО РИМИ:**

Січень всіх в кожух одяг,  
 \_\_\_\_\_ на полях.  
 Сипле сніг, вікно малює  
 \_\_\_\_\_ подарує.  
 Березень збудив берізку,  
 \_\_\_\_\_ кіски.  
 Діток соком напуває,  
 \_\_\_\_\_ прикрашає.  
 Падолист чи листопад  
 \_\_\_\_\_ сад.  
 А калина скине листя  
 \_\_\_\_\_ в намисто.

**3. ПОМІНЯЙ МІСЦЯМИ СЛОВА В КОЖНОМУ  
 РЯДКУ ТАК, ЩОБ «ПОЛАГОДИТИ» ВІРШ:**

Ми знов весну побачили, \_\_\_\_\_  
 Яка зі сну прокинулась. \_\_\_\_\_  
 Вже скрізь струмки біжать, \_\_\_\_\_  
 І повернулись граки знов. \_\_\_\_\_

**4. «БУРИМЕ» (СКЛАДИ СТРОФУ ЗА ПОДАНИ-  
 МИ КІНЦІВКАМИ РЯДКІВ):**

\_\_\_\_\_ школи.  
 \_\_\_\_\_ ніколи.  
 \_\_\_\_\_ задивляються.  
 \_\_\_\_\_ посміхаються.

*Буду рада, якщо мої доробки стануть у пригоді  
 колегам.*